

Інформація про публікацію: Наталя Кулалаєва Проєктування освітньо-виробничого середовища закладу професійної (професійно-технічної) освіти в умовах дуальної форми навчання. *Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання*: збірник матеріалів XIV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 7 травня 2020 р.) / Інститут професійно-технічної освіти НАПН України / за заг. ред. В. О. Радкевич. Київ : ПТОО НАПН України, 2020. С. 81–84. URL: <https://ivet.edu.ua/component/k2/item/1047-naukovometodychne-zabezpechennya-profesiynoyi-osvity-i-navchannya>

ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬО-ВИРОБНИЧОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В УМОВАХ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Наталя Кулалаєва,
завідувачка лабораторії
технологій професійного навчання
Інституту професійно-технічної освіти
НАПН України,
кандидат хімічних наук, доцент

Зміна соціально-економічних умов розвитку України в контексті євроінтеграційних, демографічних, зовнішньополітичних та внутрідержавних процесів зумовлює низку перетворень у всіх сферах суспільного життя, зокрема освітній та виробничій [1]. До того ж, реалізація Україною стратегії сталого розвитку суспільства актуалізує питання органічної взаємодії між освітою та виробництвом. Ця взаємодія має бути побудована за принципами системності, доцільності, раціональності, конструктивності, співробітництва, взаємної вигоди та відповідальності. Саме тому сучасне реформування системи професійної освіти націлене на посилення її практичної спрямованості, що спонукає до створення в закладах професійної (професійно-технічної) освіти інноваційного освітньо-виробничого середовища й активного залучення до цього соціальних партнерів – замовників робітничих кадрів [2].

Метою роботи є обґрунтування необхідності проєктування освітньо-виробничого середовища закладу професійної (професійно-технічної) освіти в умовах дуальної форми навчання для успішної організації освітнього процесу за такою формою.

За В. Ясвіним, освітнє середовище – це характеристика життя в середині закладу освіти, система впливів і умов формування особистості, а також система можливостей для розвитку особистості, які містяться у соціальному та просторово-предметному оточенні [3, с. 14]. Причому характерною його особливістю є насиченість освітніми ресурсами. До того ж, на думку вченого, воно є сукупністю матеріальних чинників освітнього процесу та міжлюдських стосунків, що визначають суб'єкти освіти в процесі своєї взаємодії. Тому, на підґрунті еколого-психологічного підходу таке освітньо-виробниче середовище доцільно розглядати як чотирьохкомпонентну систему, що складається із суб'єктів освітнього процесу, його соціального, просторово-предметного та технологічного компонентів.

Під проектуванням освітньо-виробничого середовища закладу професійної (професійно-технічної) освіти в умовах дуальної форми навчання розумітимемо цілеспрямовану діяльність зі створення проекту (моделі) інноваційного освітнього процесу, що здійснюватиметься у цьому середовищі [4]. Алгоритм такого проектування складається з етапів:

- розроблення критеріїв та показників для експертизи спроектованого освітньо-виробничого середовища;
- визначення освітньої ідеології (модальності) цього середовища та стратегії її реалізації;
- обґрунтування конкретно-змістових цілей і завдань передбачуваного інноваційного освітнього процесу, орієнтованого на конкретний результат;
- добір та структурування змісту цього освітнього процесу з урахуванням ієрархічного комплексу потреб всіх його суб'єктів (здобувачів освіти, їхніх батьків, педагогічних працівників, замовників робітничих кадрів, засновники закладів освіти) та створення його проекту;
- розроблення проекту технологічної організації освітньо-виробничого середовища на основі планування й організації освітньої діяльності, відповідних стимулів і взаємодій;
- створення проекту просторово-предметної організації освітньо-

виробничого середовища, що відповідає особливостям дуальної освіти (практикоорієнтованості, інтелектуалізації, індивідуалізації професійного навчання, розвитку соціального партнерства, відповідності регіональній інфраструктурі тощо);

– розроблення проєкту соціальної організації освітньо-виробничого середовища, що сприяє налагодженню між усіма суб'єктами освітнього процесу взаєморозуміння та продуктивної співпраці, їхньої участі в управлінні освітнім процесом, створенню позитивного психологічного клімату;

– здійснення експертизи розробленого проєкту освітньо-виробничого середовища з можливістю його коригування на кожному етапі.

Отже, таке освітньо-виробниче середовище має бути творчим і спрямованим на всебічний розвиток особистостей майбутніх кваліфікованих робітників, здатних до системного й критичного мислення, вирішення виробничих проблем, продуктивної взаємодії тощо. За його допомогою забезпечується задоволення їхніх потреб, що сприяє мотивуванню до активної спільної діяльності, орієнтованої на конкретний результат – формування і розвиток професійних компетентностей здобувачів освіти, необхідних для професійної діяльності за фахом, конкурентоздатності на ринку праці та кар'єрного зростання впродовж життя.

Список використаних джерел:

1. Ничкало Н. Г. Розвиток професійної освіти в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів: монографія / Н. Г. Ничкало. – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – 125 с.

2. Natalia Kulalaieva Dual education as a tool for assurance the education of sustainable development / Natalia Kulalaieva, Snizhana Leu // International Journal of Pedagogy, Innovation and New Technologies. – 2019. – 6 (2). – s. 104–115. URL: <https://ijpint.com/resources/html/article/details?id=196462> (дата звернення – 20.02.2020).

3. Ясвин В. А. Образовательная среда: от моделирования к проектированию. – М.: Смысл, 2001. – 365 с.

4. Слостенин В. А. Профессионализм педагога: акмеологический контекст / В. А. Слостенин // Педагогическое образование и наука. – 2002. – № 4. – С. 4–9.